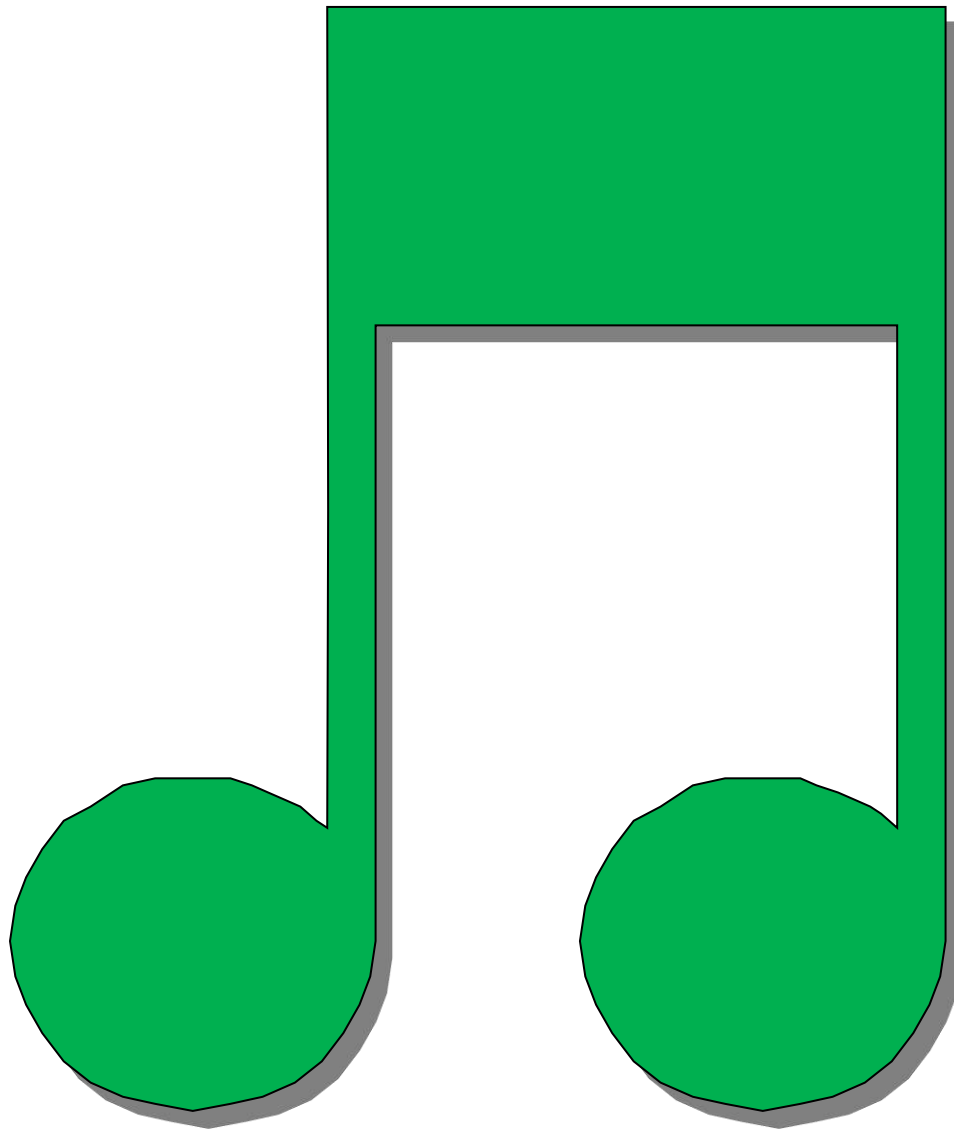

ΜΑ ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΛΙΜΙΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΜΟΥΣΙΚΗ	8
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΗΧΟΣ	8
ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ	8
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΜΕΛΩΔΙΑ ΚΑΙ ΤΙ ΡΥΘΜΟΣ	9
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΚΤΑΒΑ	9
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΕΚΤΑΣΗ	9
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΠΕΝΤΑΓΡΑΜΜΟ	9
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΚΛΕΙΔΙΑ	10
Κλειδί του Σολ	10
Κλειδί του Φα	11
Κλειδί του Ντο	11
ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΣΥΜΒΟΛΩΝ ΣΤΑ ΤΥΜΠΑΝΑ	14
ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΤΑΜΠΛΑΤΟΥΡΑ ΚΑΙ ΠΩΣ ΠΙΝΤΑΙ Η ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΤΗΣ	14
ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ	16
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΞΙΕΣ	16
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΠΑΥΣΕΙΣ	18
ΠΑΡΕΣΤΙΓΜΕΝΕΣ ΑΞΙΕΣ	19
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΔΙΗΧΟ, ΤΡΙΗΧΟ, ΤΕΤΡΗΧΟ, ΠΕΝΤΗΧΟ, ΣΥΜΠΤΙΓΜΕΝΟ	21
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΠΑΡΤΙΤΟΥΡΑ	22
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΜΕΤΡΟ	22
ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΜΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΔΙΠΛΗ ΔΙΑΣΤΟΛΗ	23
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΕΙΔΗ ΜΕΤΡΩΝ	23
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΕΛΛΙΠΕΣ ΜΕΤΡΟ ή ΑΡΣΗ	24
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΣΥΓΚΟΠΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΧΡΟΝΙΣΜΟΣ	24
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΜΕΤΡΩΝ (SOLFEGE)	24
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΑ	25
ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΩΝ	26
ΣΗΜΕΙΑ ΑΛΛΟΙΩΣΕΩΝ	26
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΤΟΝΟΙ, ΗΜΙΤΟΝΙΑ, ΤΡΙΗΜΙΤΟΝΙΑ, ΤΑΥΤΟΦΩΝΙΑ, ΧΡΩΜΑΤΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΑΤΟΝΙΚΟ ΗΜΙΤΟΝΙΟ ΚΑΙ ΠΩΣ ΠΙΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ	27
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑΡΜΟΝΙΟΙ ΦΘΟΓΓΟΙ- ΕΝΑΡΜΟΝΙΕΣ ΚΛΙΜΑΚΕΣ	28
ΤΙ ΕΙΝΑΙ Ο ΟΠΛΙΣΜΟΣ	28
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΚΛΙΜΑΚΑ (ή ΣΚΑΛΑ) ΚΑΙ ΒΑΘΜΙΔΕΣ	28
ΤΙ ΕΙΝΑΙ Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΩΝ ΠΕΜΠΤΩΝ	29
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΤΡΟΠΟΙ (MODES)	31

Η ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΩΝ ΚΛΙΜΑΚΩΝ	32
Ο ΟΠΛΙΣΜΟΣ ΜΙΑΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ	32
ΜΕΙΖΟΝΕΣ ΚΛΙΜΑΚΕΣ ΜΕ ΔΙΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΠΛΙΣΜΟΣ	33
ΠΩΣ ΒΡΙΣΚΟΥΜΕ ΜΙΑ ΜΕΙΖΟΝΑ ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΕ ΔΙΕΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΠΛΙΣΜΟ ΤΗΣ ΚΑΙ ΠΩΣ ΒΡΙΣΚΟΥΜΕ ΤΟΝ ΟΠΛΙΣΜΟ ΜΙΑΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ	34
ΠΩΣ ΒΡΙΣΚΟΥΜΕ ΜΙΑ ΜΕΙΖΟΝΑ ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΕ ΥΦΕΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΠΛΙΣΜΟ ΤΗΣ ΚΑΙ ΠΩΣ ΒΡΙΣΚΟΥΜΕ ΤΟΝ ΟΠΛΙΣΜΟ ΜΙΑΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ	34
ΜΕΙΖΟΝΕΣ ΚΛΙΜΑΚΕΣ ΜΕ ΥΦΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΠΛΙΣΜΟΣ	36
ΕΛΑΣΣΟΝΕΣ ΚΛΙΜΑΚΕΣ ΜΕ ΔΙΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΠΛΙΣΜΟΣ	37
ΕΛΑΣΣΟΝΕΣ ΚΛΙΜΑΚΕΣ ΜΕ ΥΦΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΠΛΙΣΜΟΣ	38
ΟΜΩΝΥΜΕΣ ΚΛΙΜΑΚΕΣ	50
ΕΝΑΡΜΟΝΙΕΣ ΚΛΙΜΑΚΕΣ	50
ΤΑ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΜΕΙΖΟΝΕΣ ΣΚΑΛΕΣ	50
ΤΑ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΕΛΑΣΣΟΝΕΣ ΣΚΑΛΕΣ	51
ΑΛΜΟΙΩΜΕΝΑ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΑ	51
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΩΝ	52
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΣΥΓΧΟΡΔΙΕΣ	52
ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΩΝ ΣΥΓΧΟΡΔΙΩΝ	52
ΜΕΙΖΟΝΕΣ ΣΥΓΧΟΡΔΙΕΣ	53
ΕΛΑΣΣΟΝΕΣ ΣΥΓΧΟΡΔΙΕΣ	53
ΟΙ ΣΥΓΧΟΡΔΙΕΣ ΣΤΙΣ ΜΕΙΖΟΝΕΣ ΚΑΙ ΕΛΑΣΣΟΝΕΣ ΚΛΙΜΑΚΕΣ	53
ΑΛΛΑΓΗ ΕΙΔΟΥΣ ΣΥΓΧΟΡΔΙΩΝ, ΟΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΑ	54
ΟΙ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΦΩΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΑΣΤΡΟΦΕΣ ΣΥΓΧΟΡΔΙΩΝ	55
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΓΧΟΡΔΙΩΝ	56
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΝΕΠΤΗΓΜΕΝΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΤΗΓΜΕΝΗ ΣΥΓΧΟΡΔΙΑ	56
ΠΩΣ ΒΡΙΣΚΟΥΜΕ ΤΙΣ ΚΛΙΜΑΚΕΣ ΣΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΑΝΗΚΕΙ ΜΙΑ ΣΥΓΧΟΡΔΙΑ	56
ΠΩΣ ΣΧΗΜΑΤΙΖΕΤΑΙ ΜΙΑ ΣΥΓΧΟΡΔΙΑ ΟΤΑΝ ΜΑΣ ΔΙΝΕΤΑΙ Η 3 ^η ΚΑΙ Η 5 ^η ΤΗΣ	58
ΜΟΥΣΙΚΗ ΟΡΟΛΟΠΙΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	61
ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗ	61
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΜΟΥΣΙΚΗ ΦΟΡΜΑ	61
ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΑΡΜΟΝΙΑ	61
ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΑΝΤΙΣΤΙΞΗ	61
ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΥΦΗ	61
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΗΧΟΧΡΩΜΑ	62
ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΕΚΦΡΑΣΗ	62
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΡΥΘΜΟΣ ΚΑΙ ΠΑΛΜΟΣ	62

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΡΥΘΜΙΚΗ ΑΓΩΓΗ.....	62
ΑΛΛΑΓΕΣ ΡΥΘΜΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ.....	63
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΙ/ΔΥΝΑΜΙΚΗ	63
ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΑΡΘΡΩΣΗ	64
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΕΙΑ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΟΛΕΣ.....	68
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΡΠΕΤΖΙΟΣ ΚΑΙ ΓΚΛΙΣΣΑΝΤΟ.....	70
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΔΑΚΤΥΛΙΣΜΟΙ.....	70
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ, ΥΦΟΣ ΚΑΙ ΕΚΦΡΑΣΗ.....	71
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΜΟΥΣΙΚΗ ΦΡΑΣΗ ΚΑΙ ΦΡΑΖΑΡΙΣΜΑ (ΑΝΑΠΝΟΕΣ ΚΑΙ ΠΑΥΣΕΙΣ ΤΟΥΣ).....	72
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΟΙΚΙΛΜΑ.....	73
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΞΕΝΟΙ ΦΘΟΓΓΟΙ.....	73
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΑΛΥΣΙΔΕΣ.....	73
ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΕΚΘΕΣΗ.....	73
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ.....	74
ΛΟΙΠΕΣ ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ.....	74
ΒΑΣΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΜΟΝΙΑΣ.....	77
ΜΕΤΑΤΡΟΠΙΕΣ.....	84
ΕΝΑΡΜΟΝΙΑ ΜΕΤΑΤΡΟΠΙΑ ΜΕ ΙΙ6Ν.....	85
ΑΛΛΟΙΩΜΕΝΕΣ ΧΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΣΥΓΧΟΡΔΙΕΣ.....	85

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΜΟΥΣΙΚΗ

Η μουσική είναι μία από τις Καλές Τέχνες και είναι αυτή που αποδίδει την έκφραση των συναισθημάτων του ανθρώπου με ήχους. Στη σύγχρονη εποχή, σημαίνει "Τέχνη Των Ήχων».

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΗΧΟΣ

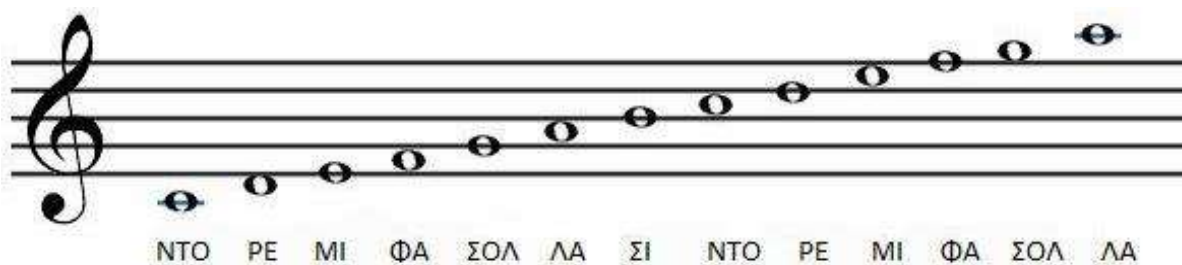
Βάσει της φυσικής, ήχος είναι η αίσθηση που προκαλείται λόγω της διέγερσης των αισθητηρίων οργάνων της ακοής από μεταβολές πίεσης του ατμοσφαιρικού αέρα. Αυτές οι μεταβολές διαδίδονται με τη μορφή ηχητικών κυμάτων. Πολλές φορές στην πράξη, ο όρος χρησιμοποιείται ως ταυτόσημος με την έννοια των ηχητικών κυμάτων - για παράδειγμα, συνηθίζεται η έκφραση *διάδοση του ήχου* (αντί του ορθότερου *διάδοση των ηχητικών κυμάτων*) (wikipedia).

Μουσικοί ήχοι, λέγονται φθόγγοι και έχουν τα εξής χαρακτηριστικά:

1. Δύναμη ή ένταση. Δηλαδή αν είναι σιγανοί ή δυνατοί.
2. Χρονική διάρκεια, δηλαδή το πόσο διαρκούν. Πολύ ή λίγη ώρα
3. Χροιά ή ηχόχρωμα, που καθορίζεται ανάλογα από το που προέρχονται (όργανο, πιάνο, κιθάρα, βιολί, φωνή, φλάουτο κλπ)
4. Το ύψος τους. Ψηλότερος ή χαμηλότερος ήχος, συχνότητα, αν είναι οξείς ή βαρύς. Οι φθόγγοι στο σύνολό τους είναι επτά, για να μπορούμε να τους ξεχωρίζουμε, τους έχουμε δώσει ονόματα. Δηλαδή: Ντο, Ρε, Μι, Φα, Σολ, Λα, Σι. Όσο πιο χαμηλά στην οκτάβα βρίσκονται τόσο μεγαλύτερη βαρύτητα έχουν σε σχέση με το προηγούμενο φθόγγο. Δηλαδή το ντο είναι βαρύτερο από το ρε, όπως το ρε βαρύτερο από το μι κλπ. Το μι είναι οξύτερο από το ρε, το ρε οξύτερο από το ντο κλπ.

Για να μπορέσουμε να ξεχωρίσουμε τις νότες ή αλλιώς φθογγόσημα, το πετυχαίνουμε βάσει των συμβόλων τους τα οποία τα σημειώνουμε στο πεντάγραμμο, πάνω κάτω ή μέσα ανάλογα με τον ήχο που θέλουμε να παράξουμε.

Οι νότες στο πεντάγραμμο, γραμμένες πάνω στο κλειδί του Σολ:

ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Τα βασικά σημεία της μουσικής γράφονται σε παρτιτούρα και είναι τα εξής:

1. το πεντάγραμμο
2. το κλειδί
3. οι νότες ή φθόγγοι
4. οι αξίες των φθογγων
5. Οι παύσεις
6. Οι αλλοιώσεις
7. Οι χρωματισμοί

Τα οποία θα αναλυθούν παρακάτω

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΜΕΛΩΔΙΑ ΚΑΙ ΤΙ ΡΥΘΜΟΣ

Η μελωδία και ο ρυθμός είναι από τα κυριότερα συστατικά στοιχεία στη μουσική έκφραση για να είναι ολοκληρωμένη. Παρ' όλα αυτά, υπάρχουν και φορές που υπάρχει μουσική μόνο με ρυθμικά στοιχεία και φορές που έχουμε μουσική χωρίς ρυθμικά στοιχεία αλλά μόνο με μελωδικά. Σε αυτές τις περιπτώσεις υπάρχει ένας υπόκωφος «εσωτερικός» ρυθμός που είναι δύσκολα αντιληπτός.

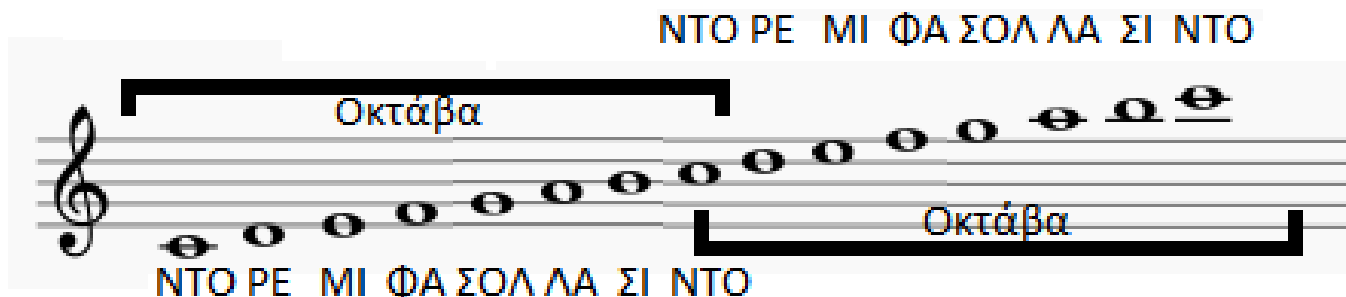
Μελωδία λέγεται η αίσθηση που αφήνει στο άκουσμά της η διαδοχή φθόγγων διαφορετικού ύψους

Ρυθμός λέγεται η αίσθηση που αφήνει στο άκουσμα η διαδοχή φθόγγων διαφορετικής αξίας και έντασης. Η ταχύτητά του, σημειώνεται στην αρχή του μέτρου στην πάνω πλευρά του για να μας δείξει σε ταχύτητα παίζεται το κομμάτι. Συμβολίζεται με μια νότα (μισού, ογδόου ανάλογα κλπ.) και το ίσον σε έναν αριθμό. Πχ

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΚΤΑΒΑ

Οκτάβα είναι το διάστημα μεταξύ ενός φθόγγου ενός άλλου ε τη μισή ή διπλάσια συχνότητα. Αποτελείται από το σύνολο οκτώ νοτών από την αρχική νότα έως ότου συναντήσουμε πάλι την ίδια νότα. Δηλαδή η οκτάβα από ντο σε ντο είναι ντο ρε μι φα σολ λα σι ντο. Οκτάβα από ρε σε ρε είναι ρε μι φα σολ λα σι ντο ρε κλπ. Είναι γνωστή και ως διαπασών ή τέλεια οκτάβα. Ο όγδοος φθόγγος σε σχέση με τον πρώτο έχουν την ίδια ονομασία, αλλά διαφορετικό ύψος. Ο όγδοος φθόγγος είναι ταυτόχρονα και πρώτος της επόμενης οκτάβας. Ανάλογα τις οκτάβες που έχει ένα μουσικό όργανο, αντίστοιχα αυτό σημαίνει και την έκταση που έχει.

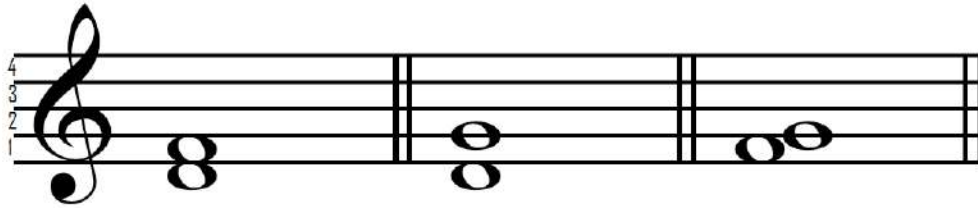
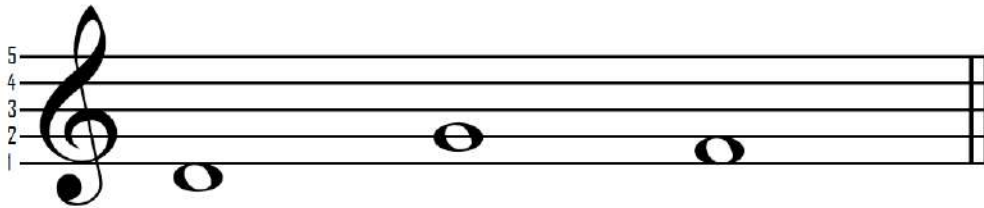
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΕΚΤΑΣΗ

Είναι το εύρος, το σύνολο των νοτών που μπορεί να παράγει ένα μουσικό όργανο ή μια φωνή, συμπεριλαμβανομένων όλων των νοτών από την χαμηλότερη έως τη υψηλότερη νότα. Η μουσική έκταση μετριέται σε οκτάβες.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΠΕΝΤΑΓΡΑΜΜΟ

Πεντάγραμμο είναι το σύνολο πέντε παράλληλων ευθειών που έχουν ίση απόσταση μεταξύ τους και αριθμούνται από κάτω προς τα πάνω. Ανάμεσά τους, υπάρχουν κάποια κενά (αποστάσεις), τα οποία ονομάζονται διαστήματα και αριθμούνται με τον ίδιο τρόπο.

Το πεντάγραμμο χρησιμεύει για να σημειώνουμε τις νότες σε αυτό ώστε να μπορούμε να διαβάσουμε μία παρτιτούρα, ένα μοτίβο, μια σκάλα (δλδ κλίμακα) κλπ

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΚΛΕΙΔΙΑ

Κλειδί ή γνώμονας, είναι το σύμβολο που βρίσκεται στην αρχή κάθε γραμμής ενός πενταγράμμου που προσδιορίζει την ονομασία και το ύψος κάθε μουσικού φθόγγου ανάλογα με τη θέση του σε αυτό. Καθορίζει το όνομα και το ύψος των φθόγγων. Χωρίς το κλειδί, οι νότες δεν έχουν ονομασία. Βάσει της θέσης του κλειδιού στο πεντάγραμμο μπορούμε να διαβάσουμε τα ονόματα των φθόγγων που αντιστοιχούν στις γραμμές και τα διαστήματα. Στη μουσική σημειογραφία υπάρχουν τα εξής τρία κλειδιά: κλειδί του **Σολ**, κλειδί του **Φα** και κλειδί του **Ντο**. Το καθένα απ' αυτά χρησιμοποιείται για διαφορετικά όργανα και φωνές, ανάλογα με την έκταση του καθενός. Δηλαδή το κλειδί του Σολ είναι για τα υψίφωνα μέρη, το κλειδί του ντο για τα μεσόφωνα μέρη και το κλειδί του φα για τα βαθύφωνα μέρη.

Τα κλειδιά γράφονται στην αρχή κάθε πενταγράμμου και καθορίζουν την ανάγνωση των φθόγγων που γράφονται μετά από αυτό.

Κλειδί του Σολ

Το κλειδί του σολ, είναι αυτό που ξεκινά από τη δεύτερη γραμμή του πενταγράμμου και είναι αυτό που χρησιμοποιείται ως επί το πλείστον. Λόγω του ότι περνάει από τη δεύτερη γραμμή, δίνει την ονομασία στη νότα σολ και σαν κανόνα αυτό, καθορίζουμε τις ονομασίες των υπόλοιπων νοτών.

Η χρήση του στα μουσικά όργανα είναι οι εξής:

-Φωνές: υψίφωνος, μεσόφωνος, οξύφωνος (συχνά με την προσθήκη του αριθμού 8 στο κάτω μέρος του κλειδιού).

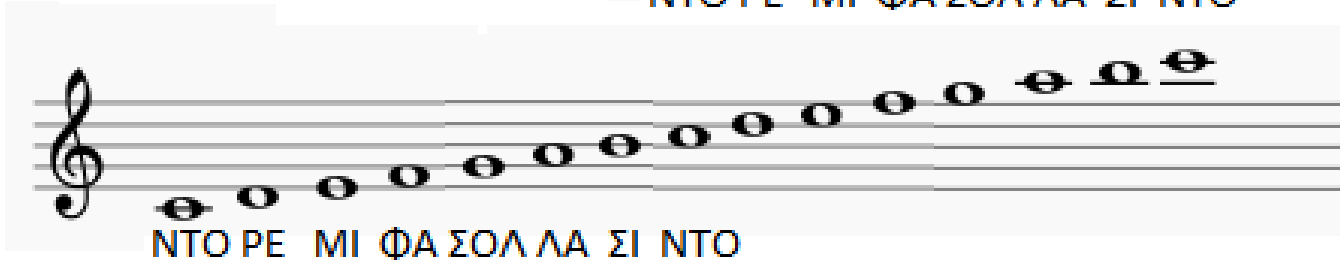
-Έγχορδα: άρπα, πιάνο, βιολί, κιθάρα, λύρα, τσέλο (ψηλές νότες).

-Ξύλινα πνευστά: φλάουτο, πίκολο, φλογέρα, όμποε, αγγλικό κόρνο, κλαρινέτο, σαξόφωνο, γκάιντα.

-Χάλκινα πνευστά: τρομπέτα, κόρνο, ευφώνιο.

-Κρουστά: βιμπράφωνο, μαρίμπα, μεταλλόφωνο, πιάνο (ψηλές νότες).

ΝΤΟ ΡΕ ΜΙ ΦΑ ΣΟΛ ΛΑ ΣΙ ΝΤΟ

Κλειδί του Φα

Το κλειδί του φα, είναι αυτό που ξεκινά από τη τέταρτη γραμμή του πενταγράμμου και είναι γνωστό ως το κλειδί του μπάσου. Λόγω του ότι περνάει από τη τέταρτη γραμμή, δίνει την ονομασία στη νότα φα και σαν κανόνα αυτό, καθορίζουμε τις ονομασίες των υπόλοιπων νοτών.

Η χρήση του στα μουσικά όργανα είναι οι εξής:

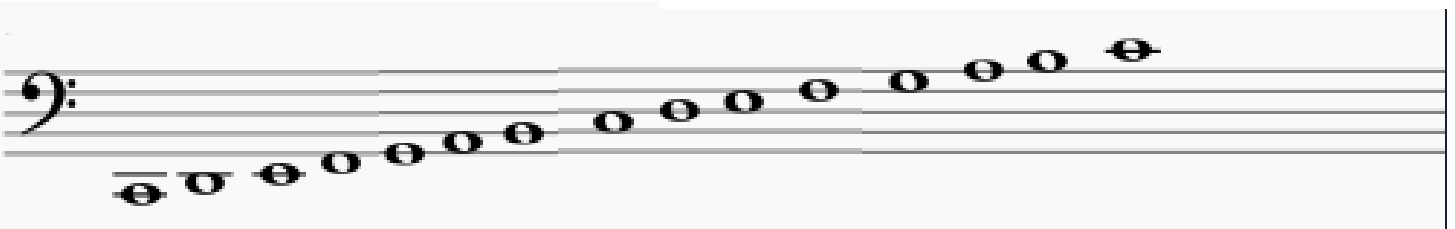
-Φωνές: [βαρύτονος](#), [βαθύφωνος](#).

-Έγχορδα: πιάνο (χαμηλές νότες), τσέλο, κοντραμπάσο, βιόλα ντα γκάμπα, ηλεκτρικό μπάσο.

-Εύλινα πνευστά: φαγκότο, κλαρινέτο μπάσο, σαξόφωνο μπάσο.

-Χάλκινα πνευστά: τρομπόνι, τούμπα.

-Κρουστά: τυμπάνια, μαρίμπα (χαμηλές νότες), πιάνο (χαμηλές νότες).

ΝΤΟ ΡΕ ΜΙ ΦΑ ΣΟΛ ΛΑ ΣΙ ΝΤΟ ΡΕ ΜΙ ΦΑ ΣΟΛ ΛΑ ΣΙ ΝΤΟ

Κλειδί του Ντο

Το κλειδί του ντο γράφεται στη πρώτη, δεύτερη, τρίτη και τέταρτη γραμμή, και έχει ως χαρακτηριστικό γνώρισμα τη μέση φωνή, δηλαδή το μεσαίο τονικό ύψος. γνωστό και ως "κλειδί της άλτο" χρησιμοποιείται για τη βιόλα και συχνά για το αγγλικό κόρνο. Το κλειδί του ντο τέταρτης γραμμής χρησιμοποιείται για την ψηλή περιοχή στο φαγκότο, το τρομπόνι και το τσέλο.

Ειδικά για τις φωνές, στην προκλασσική εποχή και μέχρι τις αρχές του 20ού αιώνα, τα κλειδιά χρησιμοποιούνταν ως εξής:

-υψίφωνος (σοπράνο): κλειδί σολ δεύτερης γραμμής και κλειδί ντο πρώτης γραμμής.

-δραματική υψίφωνος (μέτζο σοπράνο): κλειδί ντο δεύτερης γραμμής.

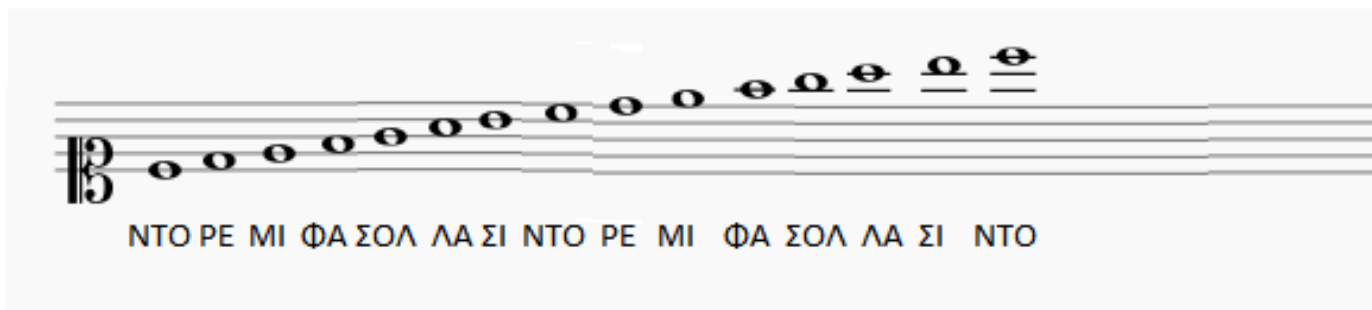
-μεσόφωνος (άλτο): κλειδί ντο τρίτης γραμμής.

-οξύφωνος (τενόρος): κλειδί ντο τέταρτης γραμμής.

-βαρύτονος και βαθύφωνος (μπάσος): κλειδί ντο πέμπτης γραμμής, κλειδί φα τρίτης γραμμής και κλειδί φα τέταρτης γραμμής. (wikipedia)

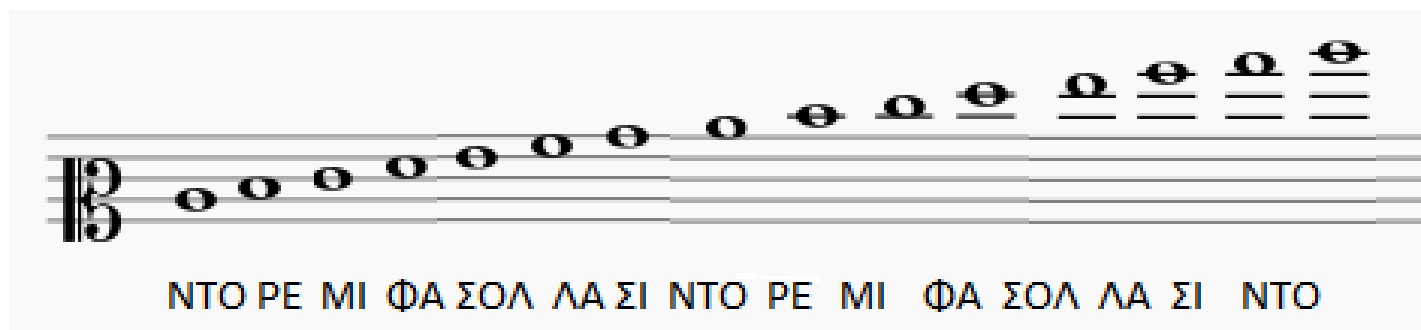
@ Κλειδί Ντο στη πρώτη Γραμμή (Κλειδί της Σοπράνο)

Λόγω του ότι περνάει από την πρώτη γραμμή, δίνει την ονομασία στη νότα ντο και σαν κανόνα αυτό, καθορίζουμε τις ονομασίες των υπόλοιπων νοτών.

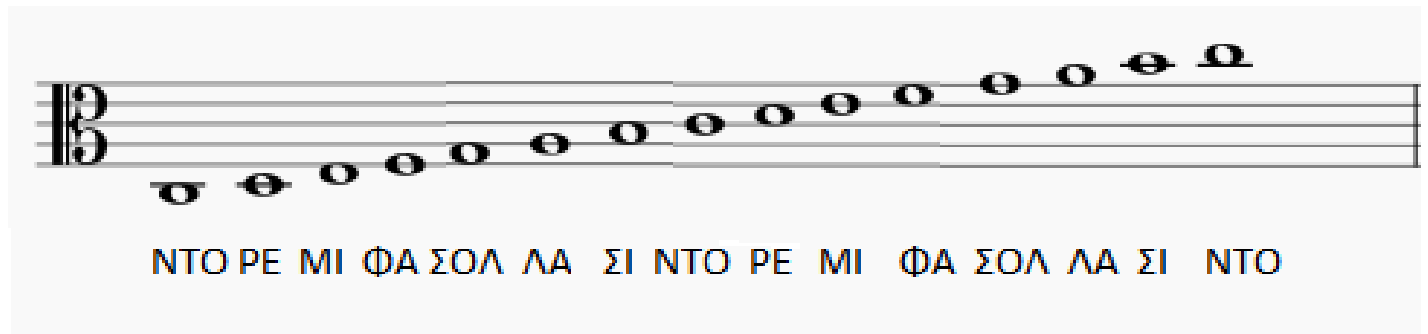
@ Κλειδί Ντο στη δεύτερη Γραμμή (Κλειδί της Σοπράνο)

Λόγω του ότι περνάει από την δεύτερη γραμμή, δίνει την ονομασία στη νότα ντο και σαν κανόνα αυτό, καθορίζουμε τις ονομασίες των υπόλοιπων νοτών.

@ Κλειδί Ντο στη τρίτη Γραμμή (Κλειδί της Σοπράνο)

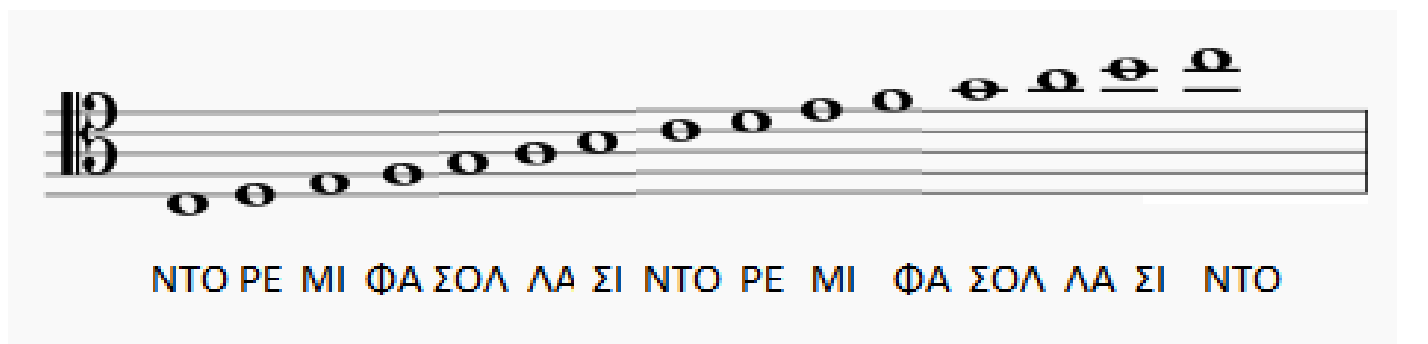
Λόγω του ότι περνάει από την τρίτη γραμμή, δίνει την ονομασία στη νότα ντο και σαν κανόνα αυτό, καθορίζουμε τις ονομασίες των υπόλοιπων νοτών.

NTO PE MI ΦΑ ΣΟΛ ΛΑ ΣΙ ΝΤΟ PE MI ΦΑ ΣΟΛ ΛΑ ΣΙ ΝΤΟ

@ Κλειδί Ντο στη τέταρτη Γραμμή (Κλειδί της Σοπράνο)

Λόγω του ότι περνάει από την τέταρτη γραμμή, δίνει την ονομασία στη νότα ντο και σαν κανόνα αυτό, καθορίζουμε τις ονομασίες των υπόλοιπων νοτών.

NTO PE MI ΦΑ ΣΟΛ ΛΑ ΣΙ ΝΤΟ PE MI ΦΑ ΣΟΛ ΛΑ ΣΙ ΝΤΟ

	κλειδί - σύμβολο για τα τύμπανα
	κλειδί - σύμβολο για τα κρουστά
	κλειδί - σύμβολο για ταμπλατούρα
	κλειδί - σύμβολο για τετράχορδη ταμπλατούρα

ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΣΥΜΒΟΛΩΝ ΣΤΑ ΤΥΜΠΑΝΑ

Τα τύμπανα έχουν ξεχωριστό συμβολισμό από τις νότες στο πεντάγραμμο διότι δεν έχουν πλήκτρα ή χορδές ή κουμπιά που αντιπροσωπεύουν νότες. Διότι έχουν πχ το hi-hat, την μπότα, τα κύμβαλα κλπ. Εξαιρούνται οι παύσεις, τα σημεία αλλοιώσεως, οι συζεύξεις και τα καλλωπιστικά σχήματα.

Σνέαρ Snare Drum	Χάι χατ Hi-Hat	Ανοιχτό χάι χατ Hi-Hat Open	Κύμβαλο Οδηγός Ride Cymbal
Ψηλό τομ High Tom	Μεσαίο τομ Mid Tom	Χαμηλό τομ Low Tom	Μπότα (ή αλλιώς Κάσα) Bass Drum
Χάι χατ με πόδι Hi-Hat Foot	Εναλλακτικά η μπότα Alt Bass Drum	Σταυρωτές μπαγκέτες Cross-Stick	Νότα "φάντασμα" Ghost Note
Κύμβαλό οδηγός καμπάνα Ride Cymbal Bell	Κύμβαλο κρούσης Crash Cymbal	Κύμβαλο κρούσης "Καμπάνα" τσοκ Crash Cymbal Choke	Κόψο Cowbell
Χάι χατ πιτσιλιά Hi-Hat Splash		Κινέζικο κύμβαλο China Cymbal	

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΤΑΜΠΛΑΤΟΥΡΑ ΚΑΙ ΠΩΣ ΓΙΝΤΑΙ Η ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΤΗΣ

Ταμπλατούρα, λέμε την μέθοδο καταγραφής μουσικής για κιθάρα ή μπάσο, με σύμβολα, χαρακτήρες και αριθμούς αντί για νότες και έτσι γίνεται πιο εύκολη η ανάγνωση χωρίς ιδιαίτερες μουσικές γνώσεις. Αυτό που δεν μας λείπει είναι η διάρκεια και η αξία των χρόνων.

Μας δείχνει πως να διαβάσουμε "νότε" με ποια σειρά και σε ποιο τάσσο θα παιχτούν, σε ποια χορδή θα κάνουμε vibrato, slide κλπ. τα οποία τα ρυθμίζουμε εμείς γιατί δεν αναγράφονται. Επομένως θα χρειαστεί να ακούμε και το κομμάτι για να γνωρίζουμε πως θα το παίξουμε σωστά.

Δείχνει σε τι κούρδισμα είναι το κομμάτι και σε περίπτωση που δεν το αναφέρει ακολουθείται η κλασική σειρά κούρδισματος που χρησιμοποιείτε πάντα.

Αρχίζει με 6 γραμμές αν είναι κιθάρα ή τέσσερεις αν είναι μπάσο, οι οποίες αντιστοιχούν στις χορδές. η πιο ψηλή γραμμή, είναι η χαμηλότερη E και η πιο χαμηλή είναι η ψηλότερη χορδή E.

Η ταμπλατούρα, διαβάζεται από αριστερά προς τα δεξιά. Οι αριθμοί συμβολίζουν τάστα και αναφέρονται στο χέρι που θα ακουμπάει σε αυτά.

Εάν συναντήσουμε τον αριθμό 0, σημαίνει ότι η χορδή αυτή παίζεται ανοικτή.

Εάν οι αριθμοί εμφανίζονται ο ένας κάτω από τον άλλο, πρέπει να παιχτούν ταυτόχρονα, δηλαδή είναι συγχορδία, η οποία συνήθως αναγράφεται από πάνω με τον αγγλικό συμβολισμό της.

```

E | -----3-----
B | -----3-----
G | -----4-----
D | -----5-----
A | -----5-----
E | -----3-----

```

```

E | -----3-----
B | -----3-----
G | -----4-----
D | -----5-----
A | -----5-----
E | -----3-----

```

```

E | -----0---4---2---0-----
B | ---0-----0-----0-----
G | ---1---1-----1---3-----
D | ---2-----
A | -----
E | -----

```

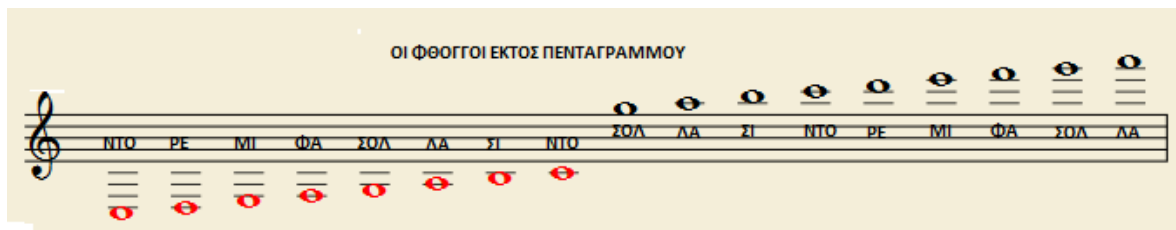
Σύμβολα ταμπλατούρας

Τα συνηθέστερα σύμβολα ανάγνωσης μιας ταμπλατούρας είναι τα εξής

- h - hammer on (χτύπημα)
- p - pull off (τράβηγμα)
- b - bend string up (σπρώξιμο προς τα πάνω)
- r - release bend (απελευθέρωση σπρωξίματος)
- / - slide up (γλίστρημα πάνω)
- \ - slide down (γλίστρημα κάτω)
- v - vibrato (κάποτε γραμμένο ~)
- t - tap (with strumming hand)
- x - muted (δεν παίζετε)

ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ

Λόγω του ότι οι νότες δεν είναι μόνο όσες γράφονται μέσα στο πεντάγραμμα, αλλά και έξω από αυτό, χρησιμοποιούμε κάποιες γραμμές που λέγονται βοηθητικές γραμμές και μας δίνουν την δυνατότητα να έχουμε ποικιλία φθόγγων όπου ορίζουμε και πάλι αντίστοιχα την βαρύτητα ή την οξύτητα που έχει η κάθε μία ανάλογα με την θέση της.

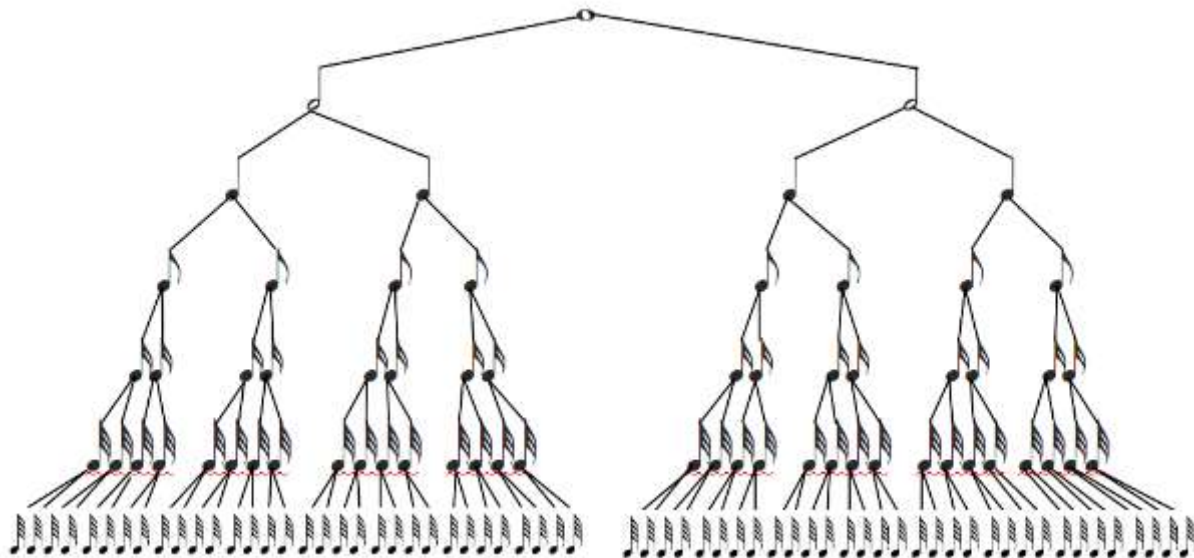
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΞΙΕΣ

Μουσική αξία είναι οι διάφορες χρονικές μεταβολές των φθόγγων. Κάθε φθόγγος δεν έχει πάντα την ίδια χρονική διάρκεια. Άλλοι έχουν μικρότερη, άλλοι μεγαλύτερη. Για τον λόγο αυτό, προκειμένου να ξεχωρίζουμε τη διάρκεια της κάθε νότας, γράφουμε τους φθόγγους με διαφορετικό στυλ / σχήματα όπου μας δείχνει τη χρονική διάρκεια του, αρχίζοντας πάντα με τον κύκλο που είναι το βασικό και κοινό σχήμα κάθε νότας.

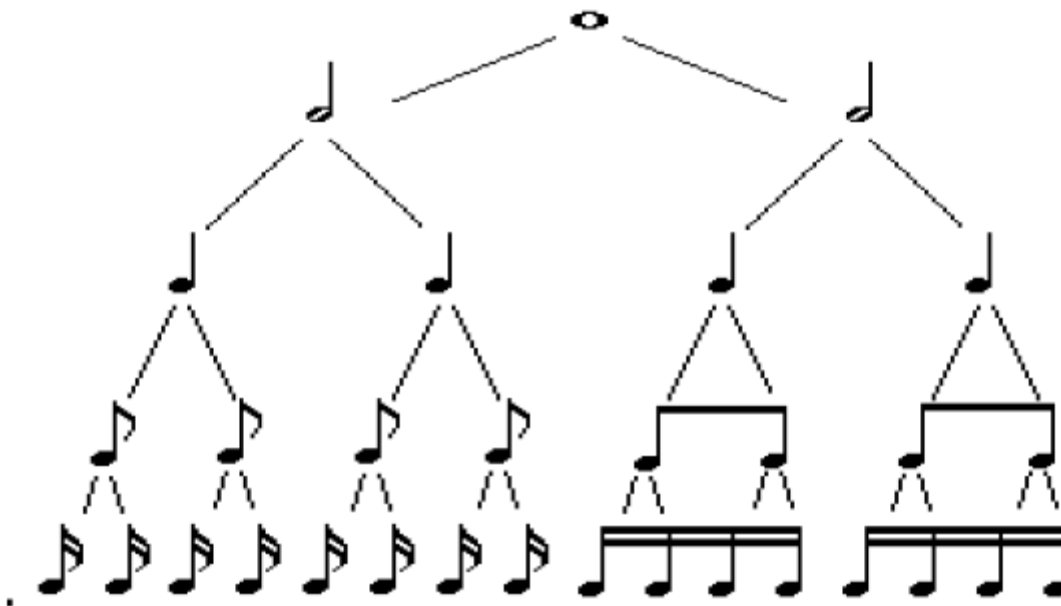
Τα σχήματα των φθόγγων και η χρονική τους διάρκεια φαίνονται και στη παρακάτω εικόνα

Το ολόκληρο		που διαρκεί 4 χρόνους
το μισό		= 2 χρόνους
το τέταρτο		= 1 χρόνος
το όγδοο		= μισός χρόνος
το δέκατο έκτο		= μισό χρόνο από το όγδοο
το τριακοστό δεύτερο		= μισό απ' το δέκατο έκτο
το εξηκοστό τέταρτο		= μισό απ' το τριακοστό δεύτερο.

Το ολόκληρο αποτελεί την μεγαλύτερη αξία ενός φθόγγου και χωρίζεται σε δύο μισά. Κάθε μισό, χωρίζεται σε δύο τέταρτα, κάθε τέταρτο χωρίζεται σε δύο όγδοα, κάθε όγδοο σε δύο δέκατα έκτα, κάθε δέκατο έκτο σε δύο τριακοστά δεύτερα, κάθε τριακοστό δεύτερο σε δύο εξηκοστά τέταρτα που είναι και η μικρότερη χρονική αξία.

Δεντρο αξιών

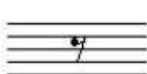

Οι φθόγγοι που γράφονται από την Τρίτη γραμμή του πενταγράμμου και κάτω, σε περίπτωση που έχουν στο πλάι τους ουρά (γραμμή), θα πρέπει να γράφεται η γραμμή αυτή στα δεξιά και προς τα πάνω.

Οι φθόγγοι που γράφονται από την Τρίτη γραμμή του πενταγράμμου και πάνω, σε περίπτωση που έχουν στο πλάι τους ουρά (γραμμή), θα πρέπει να γράφεται η γραμμή αυτή στα αριστερά και προς τα κάτω.

Οι αξίες όσον αφορά τα όγδοα, τα δέκατα έκτα, τα τριακοστά δεύτερα και τα εξηκοστά τέταρτα, σε περίπτωση που γράφονται κατά ομάδες τότε χωρίζονται σε ζεύγη των δύο ή των τεσσάρων ενωμένων φθόγγων ανάλογα.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΠΑΥΣΕΙΣ

Ως παύση, ονομάζουμε το σημείο του χρόνου που η μουσική σταματά για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Κάθε

παύση ολοκλήρου		Διαρκεί 4 χρόνους	
παύση μισού		Διαρκεί 2 χρόνους	
παύση τετάρτου		Διαρκεί 1 χρόνο	
παύση ογδού		Διαρκεί 1/2 του χρόνου	
παύση δεκάτου έκτου		Διαρκεί 1/4 του χρόνου	

αξία φθογγόσημου αντιστοιχεί και σε μία παύση.

1. Ολόκληρο		
2. Μισό		
3. Τέταρτο		
4. Ογδοο		
5. Δέκατο έκτο		
6. Τριακοστό δεύτερο		
7. Εξηκοστό τέταρτο		

Η παύση του ολοκλήρου σημειώνεται **κάτω από την τέταρτη γραμμή.**

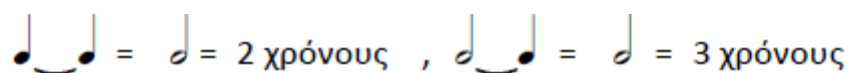
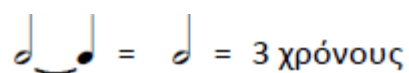
Η παύση του μισού σημειώνεται **πάνω από την τρίτη γραμμή.**

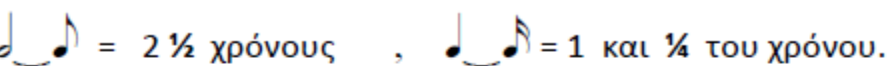
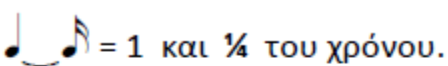
ΠΑΡΕΣΤΙΓΜΕΝΕΣ ΑΞΙΕΣ

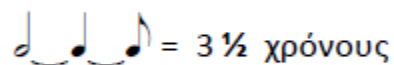
Για να αυξήσουμε τη διάρκεια μιας νότας στη μουσική υπάρχουν τρεις τρόποι:

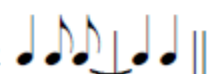
1. Η στιγμή διαρκείας
2. Η σύζευξη διαρκείας
3. Η κορώνα

Η σύζευξη διαρκείας συμβολίζεται με μια καμπύλη και ενώνει νότες του ίδιου ύψους (ίδια θέση στο πεντάγραμμο) με το ίδιο όνομα και οι οποίες διαβάζονται σαν μία και δεν μπορούν να γραφτούν με τα γνωστά σημεία διαρκείας και αυξάνει την διάρκεια για ορισμένο και συγκεκριμένο χρόνο. Συνεπώς, δεν επαναλαμβάνονται αλλά συνεχίζεται η διάρκειά τους από τη πρώτη νότα χωρίς να υπάρχει διακοπή.

π.χ = 2 χρόνους , = 3 χρόνους

π.χ = 2 ½ χρόνους , = 1 και ¼ του χρόνου.

Επίσης : 2 συζεύξεις στη σειρά : = 3 ½ χρόνους

Ενώνουμε φθόγγους που βρίσκονται σε διαφορετικά μέτρα

Η κορώνα συνήθως διαρκεί το διπλάσιο της αξίας αλλά αυτό δεν είναι απαραίτητο ότι θα συμβεί πάντα. Μπορεί να αυξηθεί δηλαδή η διάρκεια ανάλογα με το συναίσθημα, την έκφραση, την αίσθηση λίγο ή περισσότερο από την τυπική της διάρκεια.

Στέλεχος προς τα κάτω, η κορώνα πάνω από τη νότα
Στέλεχος προς τα πάνω, η κορώνα κάτω από τη νότα

Η τελεία που γράφεται στα δεξιά ενός φθόγγου ή μιας παύσης και αυξάνει τη διάρκειά κατά το μισό, ονομάζεται στιγμή διαρκείας. Κάθε νότα ή παύση με στιγμή διαρκείας, ονομάζεται παρεστιγμένη.

Ολόκληρο παρεστιγμένο		διαρκεί		6 χρόνους
Μισό παρεστιγμένο		διαρκεί		3 χρόνους
Τέταρτο παρεστιγμένο		διαρκεί		1 και ½ του χρόνου
Όγδοο παρεστιγμένο		διαρκεί		¼ του χρόνου
Δέκατο έκτο παρεστιγμένο		διαρκεί		3/8 του χρόνου

Ολόκληρο παρεστιγμένο	→	
Μισό παρεστιγμένο	→	
Τέταρτο παρεστιγμένο	→	
Όγδοο παρεστιγμένο	→	
Δέκατο έκτο παρεστιγμένο	→	
Τριακοστό Δεύτερο παρεστιγμένο	→	

Παύση παρεστιγμένη Ολόκληρου	
Παύση παρεστιγμένη Μισού	
Παύση παρεστιγμένη Τετάρτου	
Παύση παρεστιγμένη Ογδόου	
Παύση παρεστιγμένη Δεκάτου έκτου	
Παύση παρεστιγμένη Τριακοστού δευτέρου	

1. Ολόκληρο παρεστιγμένο		
2. Μισό παρεστιγμένο		
3. Τέταρτο παρεστιγμένο		
4. Όγδοο παρεστιγμένο		
5. Δέκατο έκτο παρεστιγμένο		
6. Τριακοστό δεύτερο παρεστιγμένο		

Οι παύσεις μπορούν να γραφούν και δις παρεστιγμένες (δηλαδή με μια δεύτερη τελεία), όπως ακριβώς συμβαίνει με τις παρεστιγμένες παύσεις, αλλοιώνοντας αναλόγως και την αξία της. Η μία στιγμή διαρκείας, αυξάνει την αξία κατά το ήμισυ της, επομένως η δεύτερη στιγμή διαρκείας, αυξάνει την αξία κατά το ήμισυ της αξίας της πρώτης στιγμής διαρκείας.

Υπάρχει και η εξαιρετικά -έως απίθανη- σπάνια περίπτωση να συναντήσουμε νότε τρις παρεστιγμένη. Αυτό σημαίνει ότι η αύξηση της ακολουθεί την ίδια διαδικασία με αυτή του δις παρεστιγμένου.

Για να σημειώσουμε μια παύση η οποία διαρκεί για παραπάνω από ένα μέτρο χρησιμοποιούμε μια παχιά

οριζόντια γραμμή όπου πάνω της γράφουμε τον αριθμό των μέτρων για τα οποία θα ισχύσει η παύση.

Παρακάτω είναι τέσσερα μέτρα με παύσεις ολοκλήρου οι οποίες έχουν αντικατασταθεί με μια οριζόντια γραμμή και τον αριθμό τέσσερα ο οποίος συμβολίζει τα μέτρα.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΔΙΗΧΟ, ΤΡΙΗΧΟ, ΤΕΤΡΑΗΧΟ, ΠΕΝΤΑΗΧΟ, ΣΥΜΠΤΙΓΜΕΝΟ

Δίηχο, ονομάζεται το σύνολο δύο φθόγγων ίδιας χρονικής διάρκειας και ισούται με τρεις φθόγγους της ίδιας χρονικής διάρκειας ή μια παρεστιγμένη της αμέσως μεγαλύτερης. Συμβολίζεται με τον αριθμό 2.

Τρίηχο, ονομάζεται το σύνολο τριών φθόγγων ίδιας χρονικής διάρκειας και ισούται με δύο φθόγγους της ίδιας χρονικής διάρκειας ή έναν της αμέσως μεγαλύτερης. Συμβολίζεται με τον αριθμό 3.

	είναι ίσο με 3	ή με 1
	είναι ίσο με 3	ή με 1
	είναι ίσο με 3	ή με 1
	είναι ίσο με 3	ή με 1
	είναι ίσο με 3	ή με 1

	είναι ίσο με 2	ή με 1
	είναι ίσο με 2	ή με 1
	είναι ίσο με 2	ή με 1
	είναι ίσο με 2	ή με 1
	είναι ίσο με 2	ή με 1

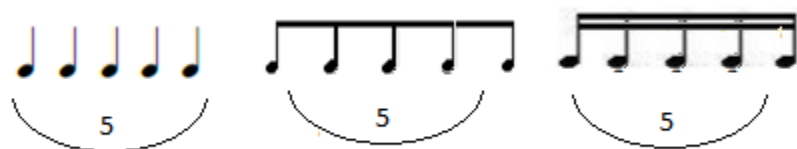
Τετράηχο, είναι το σύνολο τεσσάρων φθόγγων ίδιας χρονικής διάρκειας που συμβολίζεται με τον αριθμό 4 κάτω ή πάνω από τους φθόγγους. Το σύνολο αυτό, είναι ίσο με τρεις θόγγους ίδιας αξίας ή μια παρεστιγμένη της αμέσως μεγαλύτερης αξίας.

Πχ

Πεντάηχο, είναι το σύνολο πέντε φθόγγων ίδιας χρονικής διάρκειας που συμβολίζεται με τον αριθμό 5 κάτω ή πάνω από τους φθόγγους. Το σύνολο αυτό, είναι ίσο με τρεις θόγγους ίδιας αξίας ή τέσσερις, επίσης ίδιας χρονικής διάρκειας.

Πχ

Συμπυγμένο, είναι το σύνολο των φθόγγων που σχημάτισαν το δίηχο, το τρίηχο, το τετράηχο, το πεντάηχο και αποτελείται από νότες ανόμοιας χρονικής διάρκειας.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΠΑΡΤΙΤΟΥΡΑ

Παρτιτούρα ονομάζουμε το μουσικό βιβλίο ή φυλλάδιο που περιέχει όλα τα μέρη μιας μουσικής σύνθεσης.

Το κάθε μέρος της σύνθεσης αυτής γράφονται σε παράλληλα πεντάγραμμα από πάνω προς τα κάτω και από αριστερά προς τα δεξιά στη σελίδα αυτή. Τα μέτρα γράφονται σε αυτήν κάθετα και με τέτοιο τρόπο ώστε οι φθόγγοι με τους οποίους αποδίδονται οι ήχοι, που θα πρέπει να ακουστούν ταυτόχρονα, να βρίσκονται δηλαδή ο ένας ακριβώς κάτω από τον άλλο.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΜΕΤΡΟ

Κάθε μουσικό κομμάτι, χωρίζεται (διαίρεείται) σε μικρότερα μέρη ή τμήματα με κάθετες γραμμές στο πεντάγραμμο, οι οποίες ονομάζονται διαστολές. Το μέρος το οποίο βρίσκεται μεταξύ δύο διαστολών, λέγεται μέτρο. Τονικότητα είναι το πλαίσιο μέσα από το οποίο γίνεται αντιληπτή η φθογγική οργάνωση ενός μουσικού έργου. Οι δύο έννοιες, του μέτρου και της τονικότητας, είναι άρρηκτα συνδεδεμένες, παρόλο που συνήθως τις αντιλαμβανόμαστε σαν ξεχωριστές. Ο τρόπος με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε το μέτρο επηρεάζεται από τις τονικές λειτουργίες των φθόγγων και η αντίληψη μας για την τονικότητα επηρεάζεται από τη θέση που καταλαμβάνουν οι φθόγγοι στο μέτρο. Όλα τα μέτρα ενός κομματιού, περιέχουν το ίδιο άθροισμα από αξίες φθόγγων ή παύσεων, με εξαίρεση τυχών χρονικών αλλαγών.